

învăța limba greacă și a începe traduceri din Sfinții Părinți. Sfântul Grigorie a simțit că trebuie să plece împreună cu ei și, după terminarea studiilor, în anul 1790 a venit la Mănăstirea Neamț. Aici „s-a dat spre ucenicie la preafericitul părinte Paisie Velickovski și din mâinile lui a primit și chipul îngeresc și cu a lui părintească alegere s-a hirotonit și ierodiacon, schimbându-i-se numele în Grigorie și alegându-și ca stareț și părinte duhovnicesc pe Gherontie“ (pr. Ion Vicovan, Istoria Bisericii ortodoxe române, p.129). Bogăția duhovnicească a starețului Paisie de la Neamț nu consta doar în catehezele sau sfaturile individuale, ci și în tâlcuirea textelor patristice. Prin urmare, fiind un bun cunoscător de limbă greacă, Sf. Grigorie a fost îndemnat să traducă diverse opere ale Sfinților Părinți. În 1796, mitropolitul Dositei Filitti al Ungrovlahiei a cerut în mod expres doi traducători pricepuți de la Mănăstirea Neamț. Gherontie și Grigorie au fost aleși pentru această misiune. Veniți în Capitală, au oferit spre tipărire, în 1799, lucrarea "Carte folositoare de suflet", iar în 1801 - "Chiriadromionul" lui Nichifor Teotochis, care cuprinde tâlcuirea tuturor pericopelor evanghelice ale duminicilor de peste an. În scurtă vreme, faima lor s-a răspândit și în Mitropolia Moldovei. Mitropolitul Veniamin Costachi i-a îndemnat să traducă Taina credinței noastre cei pravoslavnici, tipărită în 1803, și Tâlcuirea la Evangheliile a Sfântului Teofilact al Bulgariei, publicată în 1805. În 1806 a apărut și traducerea Dogmaticii Sf. Ioan Damaschin, o carte esențială a teologiei. Începând cu 1807, tipografia Mitropoliei Moldovei se mută la Neamț ca urmare a izbucnirii conflictului ruso-turc. Aici vor apărea "Viețile Sfinților" pe luna septembrie. Tot aici vor vedea lumina tiparului, după 1814, "Apologia Sf. Dimitrie al Rostovului", "Tâlcuirea pe scurt a antifoanelor celor opt glasuri" a Sfântului Calist Xanthopol și "Adunare pe scurt a dumnezeieștilor dogme ale credinței", lucrare aparținând lui Atanasie din Paros. În 1812, Sf. Grigorie pleacă împreună cu Gherontie la Sfântul Munte, pentru „a se închina sfintelor mănăstiri celor de acolo și să întâlnească cu părinții cei cuvioși pentru folosul sufletului“. Pe drumul de întoarcere în apropiere de orașul Plovdiv din Bulgaria, au fost atacați de hoți.

Moăștele Sf. Grigorie Dascălul se află în biserica mănăstirii de la Căldărușani, *foto.*

Puținele lor bunuri au fost prădate, iar Gherontie a murit din cauza bătaii care le-a fost administrată. Sf. Grigorie l-a îngropat împreună cu un alt călugăr la Mănăstirea Anarghiri, aflată în zonă. După șapte ani se va întoarce pentru a-i lua osemintele, pe care le va îngropa la Mănăstirea Neamț. După o perioadă petrecută la Neamț, Sf. Grigorie se va retrage la Căldărușani, în obștea formată de Sf. Gheorghe de la Cernica. Aici va rămâne timp de cinci ani, între 1818 și 1823, până la alegerea sa ca mitropolit al Ungrovlahiei. Va continua să traducă, oferind prima tâlmăcire în limba română a Tratatului despre preoție al Sf. Ioan Gură de Aur, tradus sub numele de "Șase cuvinte pentru preoție". În 1821 va traduce și "Cuvânt pentru preoție" al Sf. Grigorie Teologul. La Căldărușani trăia „ca un filosof ocupat cu știința, fără a accepta să primească nici o demnitate bisericească“. Va fi, însă, silit să accepte, începând cu 1823, demnitatea de mitropolit.

În anul 1822, este ales, după o lungă perioadă de timp, un domnitor pământean în Țara Românească: Grigore Ghica și Cuviosul Grigorie este ales mitropolit. Noul mitropolit s-a dovedit foarte hotărât în deciziile sale, echilibrat, plin de înțelepciune. Sf. Grigorie Dascălul nu a fost doar un traducător al operelor Sfinților Părinți, ci și un om duhovnicesc, care a ascultat sfaturile acestora. Sf. Grigorie Dascălul a fost trecut în rândul sfinților pe 21 mai 2006, fixându-i-se ca zi de serbare ziua de 22 iunie. Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a aprobat această hotărâre în sesiunea de lucru din octombrie 2005, la propunerea Sinodului Mitropolitan al Mitropoliei Munteniei și Dobrogei. Astfel, a fost recunoscută activitatea pastorală, culturală și duhovnicească a unuia dintre cei mai importanți ierarhi români.

(Viețile Sfinților)